

De examencommissie raspelsdieren, verleden, heden en toekomst

Op een zonnige lentedag, woensdag 9 mei, was ik te gast bij Tonnie Oomen, secretaris van de examencommissie Pelsdieren. Al eerder was ik hier geweest om te mogen oefenen in het keuren van Weners, i.v.m. uitbreiding van mijn keurbevoegdheid. Terloops nam ik toen een kijkje in zijn op de bovenverdieping gelegen 'kantoor' waar alle documentatie rond de konijnenhobby inclusief diverse exemplaren van het Leerboek Konijnen keurig overzichtelijk gerangschikt staan. Evenals het archief met examenmappen.

Tekst en foto's: Ineke Bosch

Toen vatte ik het plan op om in een interview met Tonnie eens wat dieper op de activiteiten van deze commissie in te gaan, waar hij een belangrijke taak vervult.

Tonnie begon in 1970 met het fokken van raskonijnen. Zijn eerste dieren waren zwarte Weners afkomstig van Dirk v.d. Oever en Wim van Aalst. Na twee jaar kwamen hier de blauwe Weners bij en die zijn nooit meer weggegaan, tot op de dag van vandaag zitten ze bij hem in de stal.

Hij heeft alle kleuren waarin de Wener erkend is, behalve haaskleur, in de hokken gehad. Naast Weners heeft hij ook Franse hangoren, Rexen, Hangoordwergen, Voskonijnen en middenblauw marter Kleurdwergen gefokt.

De Wenerstal bij Tonnie.

Een jonge blauwe Wener.

Tonnie vult examenuitslagenlijst in voor het dossier.

Afwisselend nog enkele rassen t.b.v. de keurmeestersopleiding. Doch de blauwe Wener is altijd het hoofd-ras geweest. Bij zijn vereniging Knagend Vooruit, is Tonnie meer dan 25 keer clubkampioen geweest en zesmaal provinciaal kampioen van Gelderland, kampioen op de Champion Show, de Wenerclub en op vele andere tentoonstellingen. Tonnie showt de laatste jaren regelmatig in Duitsland met ook hier prachtige resultaten. Dit jaar gaat hij voor de 18^e keer naar de Wiener-Vergleichsschau in Ronneburg bij Gera in Duitsland.

Sinds 1997 is Tonnie konijnenkeurmeester en op bestuurlijk gebied inmiddels 30 jaren bestuurslid geweest bij Knagend Vooruit, waarvan 27 jaren als voorzitter en hij heeft 10 jaren in het bestuur van de Nationale Wenerclub gezeten. Vanaf 2006 is hij docent bij ROC Zuid voor de opleiding keurmeester konijnen en vanaf 2008 maakt Tonnie deel uit van de examencommissie Raspelsdieren. Door de toenmalige voorzitter W.C. Kok werd Tonnie gevraagd in deze commissie zitting te nemen, om later het secretariaat over te nemen. In 2014 heeft Tonnie de 11^e Europese keurmeesterscholing in Putten mee georganiseerd. En vanaf de start deel uit gemaakt van het LOP, waarover later meer.

Examinator : Datum : april 2018

Ras : Hollanden

Kandidaat nummer : 3

Vraag	Punten	
01	5	5
02	10	10
03	10	10
04	15	12
05	10	9
06	10	10
07	10	10
08	10	8
09	15	15
10	5	5
11	10	10
12	10	7
13	15	12
14	5	4
15	10	10
Totaal aantal punten		137
Cijfer →		9

□ 65	1	105 - 114	6
66 - 74	2	115 - 124	7
75 - 84	3	125 - 134	8
85 - 94	4	135 - 144	9
95 - 104	5	145 - 150	10

Voorbeeld van het examenformulier.

De keurmeester als examiner

Door de jaren heen maakten vele keurmeesters deel uit van de examencommissie. Zo waren er de heren Pluimers, Bos, Oosterlo, Van Manen, Zuidervliet, Luisterburg, Kuiper, Van Hommerig, Van den Assem, Pals, Kok, Van Lune, De Vos, Dermois, De Groot, Stoelhorst, F. Ladenstein, Lanting, Verhelst, Geurts, Qualm, mevrouw Vermeulen en Kooistra. Er is een vast rooster van aftreden en ook via natuurlijk verloop wisselt de samenstelling van de commissieleden.

De huidige examencommissie (2018) bestaat uit voorzitter Th. van 't End, secretaris T. Oomen en de leden P. Huygens, P. Bakker, H. de Klein, P. Oude Groothuis, J. v.d. Steeg, A. Verrijdt, B. van Dijk en als reserve lid heeft J. Jipping de plaats ingenomen van K. Cats. Nieuwe leden worden door de examencommissie voorgedragen. Ze dienen ruim voldoende kennis te bezitten, van onbesproken gedrag te zijn, binnen de commissie te passen en op een nette manier met mensen om te kunnen gaan. Het hoofdbestuur benoemt en stelt ze aan op voordracht van de examencommissie. Bij de overname van het secretariaat door Tonnie in 2011 is er binnen de commissie een andere invulling aan de examens gegeven. "Als fokker zie je de examencommissie aan het werk tijdens het afnemen van de praktische examens op de Noordshow in Assen en/of tijdens proefexamens met

de kandidaten op enkele grote shows verspreid over de regio's. Maar alvorens deze examens plaatsvinden is er al heel wat werk verzet door de leden van de commissie en met name door de secretaris."

Activiteiten van de examencommissie

De commissie vergadert tweemaal per jaar en hierbij worden eventuele ingediende voorstellen uit de ROC's (de regionale opleidingscentra) meegenomen en zo nodig ingevoerd als deze tot verbetering kunnen leiden. Als voorbeeld geeft Tonnie aan dat een B-keurmeester konijnen theorie-examen mag doen voor 10 rassen. Omdat dit best veel is heeft de examencommissie besloten om dit over twee examens te verdelen; minimaal voor zes rassen in april en dan nog vier in september. Ieder jaar na de praktijkexamens krijgen de keurmeesters als aanvulling op de mondelinge uitslag ook schriftelijk een bevestiging van de nieuw behaalde rassen en worden tevens door de secretaris uitgenodigd zich aan te melden voor het eerstvolgende theorie-examen ter uitbreiding van de keurbevoegdheid. Zodra de aanmeldingen binnen zijn maakt de secretaris, aan de hand van de lesstof, voor iedere individuele kandidaat zijn map met examenvragen klaar en voorziet de deelnemende kandidaat van een 'nummer.' Tijdens de examendag is de voltallige commissie aanwezig en zodra een kandidaat klaar is met het examen van een ras wordt dit nagekeken door leden van de examencommissie. Is iemand gezakt voor een ras dan wordt het examen voor de zekerheid nog door een tweede commissielid nagekeken. Zij weten, omdat kandidaten een nummer hebben, niet om welke kandidaat het gaat. Dus een compleet anonieme beoordeling. Aan het eind van de examendag zijn alle gemaakte examens nagekeken en wordt door de secretaris de uitslag op een verzamellijst genoteerd. Pas op dat moment worden de kandidaten bij naam aan de uitslag gekoppeld.

Geslaagd of gezakt?

Er wordt een puntensysteem gehanteerd waarbij een kandidaat maximaal 150 punten kan behalen. Om te slagen dient men tenminste 105 punten te hebben. Er zijn vragen van respectievelijk 5, 10 en 15 punten. Het kan wel voorkomen dat een kandidaat 105 punten heeft behaald en toch gezakt is. *Behaalt men 0 punten bij twee of meer vragen met een waardering van 10 of 15 punten dan is er sprake van een elementaire fout of men heeft een vraag niet of geheel onjuist beantwoord.* Als voorbeeld: de examenkandidaat geeft een foutieve oogkleur als antwoord. In de praktijk betekent dit dat een konijn met foutieve oogkleur een predicaat krijgt en een konijn met de juiste oogkleur wordt uitgesloten van bekroning. Dit zet fokkers op het verkeerde been en moet voorkomen worden. Dit geldt ook voor het onderdeel lichte en zware fouten. Indien een kandidaat niet aan het gewenste aantal punten komt, maar er geen echte elementaire fouten gemaakt zijn, wordt door de leden van de examencommissie in overleg gekeken of de uitslag nog met een puntje omhoog kan. Er wordt dan wel een aantekening gemaakt in zijn of haar dossier en tijdens het praktijkexamen van het betreffende ras, worden er dan aanvullende vragen over dit onderdeel gesteld. Indien een kandidaat in de praktijk zakt dan blijft het theorie-examen nog een jaar geldig en is er gelegenheid tot een praktisch herexamen.

De computer wordt geopend voor het bijwerken van de examenuitslagen.

Samenstelling examenstof vroeger en nu

Voor deze theorie-examens wordt nu gebruik gemaakt van het **Leerboek Konijnen** waarvan het eerste leerboek verscheen in 2010. De officiële eerste druk die als studiemateriaal werd aangeboden dateert uit 2011. Samenstellers waren Wim Kok, wijlen Albert Geurts, Gerrit Pals, Theo van 't End, Rinus Verhelst en Tonnie Oomen. Daarnaast hebben wijlen Alex Verhelst, Bert Apperlo, Wim van Dongen, Evert van de Waerd en Toon Goossens een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het opleidingsmateriaal. De tweede druk is in 2013 gekomen. Voor iedere keurmeester is hiermee de examenstof gelijk en weet men welke vragen gesteld gaan worden.

Dat was vroeger heel anders. Als je keurmeester wilde worden dan moest je het allemaal zelf uitzoeken. Je kon gebruik maken van de standaard, van rasartikelen in Fokkersbelangen, die als een cursus door de toenmalige NKB als bijlage werd afgedrukt, van het Boek der pelsdieren en natuurlijk van de standaard. Nog daarvóór was er een LOI cursus en/of cursus bij de toenmalige Raad van Beheer. Er waren nog geen ROC's. Je moest alles zelf leren en wist niet in welke richting er vragen werden gesteld.

De ROC's zijn in het leven geroepen door de toenmalige NKB. Ze bestaan sinds 1997/1998. De docenten worden aangesteld door het KLN hoofdbestuur op voordracht van het hoofdbestuurslid met de portefeuille keurmeesteraangelegenheden. Nu is er dus dit lesboek, inmiddels ook digitaal en alle veranderingen van de standaard worden elk jaar bijgewerkt.

Op dit moment liggen de per 1 april 2018 door de standaardcommissie nieuwe erkenningen en/of wijzigingen in de standaard klaar om ingevoerd te worden op het bureau van Tonnie. De samenstelling van de examenvragen voor cavia- en kleine knagerkeurmeesters gebeurt door de hiervoor bevoegde commissieleden, door Tonnie gecontroleerd en eveneens in de examenmap, voorzien van een examennummer, bijeengebracht. De hiertoe bevoegde examencommissieleden beoordelen de antwoorden en geven de uitslag door aan de secretaris.

Indeling examenkandidaten: Volgens artikel 10 van het reglement examens keurmeesters raspelsdieren ontvangt de keurmeester binnen zes weken de uitslag van het theorie-examen. Inmiddels weten we wel beter; in de praktijk heeft iedere kandidaat de uitslag binnen vier dagen per post ontvangen met daarbij tevens al de datum en het tijdstip waarop hij/zij is ingedeeld voor het eerstvolgende

praktische examens dat wordt afgenomen op de Noordshow. Knap stukje werk van de secretaris!

Veranderingen examens voor een snellere doorstroom van C- naar B- en naar A-keurmeester konijnen

- Het Leerboek Konijnen wordt gehanteerd, waarin de complete lesstof en examenvragen en antwoorden bijeengebracht zijn. Voor **aspirant keurmeesters** geldt: bij het allereerste mondeling/praktisch examen is men van drie rassen naar vijf rassen gegaan.
- C-keurmeesters mogen in plaats van vijf rassen nu voor acht rassen examen doen en mogen bij het theorie-examen gebruik maken van combinatierassen, zoals: Angora en Angoradwerg, Belgische haas en Polish, Groot en Klein Lotharinger, Franse en Duitse hangoor, Groot en Klein Chinchilla, Groot en Klein Zilver, Rex en Rexdwerg.
- Voordeel van combinatierassen is: doe je per ras examen dan moet je per ras 15 vragen beantwoorden, bij een combinatie is dit 20 vragen dus 10 vragen minder.
- B-keurmeesters zijn van zeven naar tien rassen gegaan en mogen ook examen doen in combinatierassen. Ook kan een keurmeester zich speciaal richten op de verplichte rassen voor deze bevoegdheid; Vlaamse reus of Kleurdwerg groep 1, Groot en Klein Lotharinger, Franse-, Duitse hangoor of Ned. hangoordwerg, Groot of Klein Chinchilla, Groot of Klein Zilver, Belgische haas of Polish, Wener, Zilvervos, Thüringer, Rex of Rexdwerg, Marter of Kleurdwerg groep 4, Angora of Angoradwerg, Alaska, Hollander, Tan en Pool.
- Een B-keurmeester mag een tweede theorie-examen doen zoals hierboven eerder al benoemd, indien gekozen wordt voor het maximum van tien rassen.
- Als een B-keurmeester zijn laatste afrondend examen doet en bijv. *voor tien rassen praktisch opgaat en vijf rassen niet aanwezig zijn en hij/zij slaagt voor de wel aanwezige rassen dan krijgt deze keurmeester de niet aanwezige rassen er bij en wordt bevorderd tot A-keurmeester.*
- Keurmeesters hebben de mogelijkheid om voor de Kleurdwerg in vier groepen examen te doen; telkens één groep is makkelijker te leren, want het totaal van vier groepen in één keer is erg pittig.

ALS JE KEURMEESTER WILDE WORDEN DAN MOEST JE HET ALLEMAAL ZELF UITZOEKEN

Het archief.

- Als een C-keurmeester zich heeft aangemeld voor het theorie-examen en door onvoorziene, bijzondere omstandigheden zich op die dag moet afmelden, dan wordt hem/haar de gelegenheid geboden op de datum van het tweede theorie-examen voor B-keurmeester alsnog examen te doen.

Keurmeester voor het leven?

“Zelf ben ik pas vlak voor mijn pensioen als keurmeester begonnen en tot op de dag van vandaag geniet ik hiervan. Het is een verrijking van de hobby. Sinds 2014 mag ik mezelf C-keurmeester noemen. Ik hoef ook geen A- of B-keurmeester te worden, maar kies gewoon de rassen die mijn speciale belangstelling hebben en probeer voor 4 of 5 rassen jaarlijks mijn bevoegdheid uit te breiden. Zolang ik gezond blijf, hopelijk nog lang, ga ik hier mee door.”

Vroeger was men verplicht te stoppen bij het bereiken van de 75-jarige leeftijd. In 2001 is dit teruggedraaid. Keurmeester Gelein, Van Gelderen, Luisterburg en Vogelaar die de leeftijdsgrens van 75 jaar gepasseerd waren hebben destijds verzocht deze maatregel in te trekken.

Tonnie legt uit dat het nu zo geregeld is, dat als een keurmeester op leeftijd regelmatig grove fouten maakt, hij door de functioneringscommissie hierop wordt aangesproken en dan wordt geadviseerd te stoppen, maar deze regel geldt ook voor jongere keurmeesters die niet goed functioneren. Tonnie maakt zelf deel uit van deze commissie van drie personen.

Samenwerking examencommissie en het LOP

“De Leergroep Opleiding Pelsdieren doet voorstellen en aanbevelingen tot verbetering van de scholing en opleiding zodat deze aantrekkelijk blijft en gerelateerd is aan de ontwikkelingen in het onderwijs en inspeelt op de veranderingen binnen de huidige maatschappij.”

In 2009 was de aftrap van het vervaardigen van het leerboek Konijnen en de eerste uitgave telde al zo'n 550 pagina's. Sinds augustus 2011 wordt op alle vier ROC's dit leerboek gebruikt. Dit bevordert een unanieme werkwijze op de ROC's. Binnen het LOP heeft Henk de Klein op zich genomen eventuele tekstuele fouten op te speuren en samen

met secretaris worden dan wijzigingen aangebracht. Dit is een verantwoordelijke bezigheid, immers de vragen van het theorie-examen worden hieruit samengesteld. Een secuur werk waar zowel Henk als Tonnie heel wat uurtjes vrije tijd in hebben zitten. Ook aan keurmeesters in opleiding en ROC-docenten de taak hier alert op te zijn en vergissingen/fouten door te geven aan Henk. De eerste leerboeken werden in papieren versie uitgereikt aan de cursisten en het was jaarlijks een flinke financiële kostenpost aan papier en verspreiding. Met de hedendaagse digitale versie is dit veel eenvoudiger en tevens kostenbesparend.

Naast het werk aan dit leerboek heeft het LOP in 2010 een begin gemaakt met het ontwikkelen van een spoedcursus voor keurmeester kleine knaagdieren. Mede door vergrijzing was een groot tekort ontstaan aan keurmeesters in deze doelgroep.

Een aantal leden van het LOP zijn tevens lid van de examencommissie Raspelsdieren. Dit is volgens Tonnie juist een pré. Korte lijnen tussen de leergroep en de examencommissie bevordert het vroegtijdig signaleren van knelpunten en hoe hier mee om te gaan op de ROC's. De docenten maken ook bijna allen deel uit van de examencommissie. In de LOP bijeenkomsten zijn ook de coördinatoren van de ROC's die als C- of B-keurmeester jaarlijks examen doen ter uitbreiding van hun bevoegdheid en ook eventuele knelpunten in de opleiding goed kunnen signaleren.

Tenslotte vroeg ik Tonnie naar zijn mening over het examineren van diverse modules zoals in het Visiedocument 2019 wordt beschreven, bijvoorbeeld het kleurslagenexamen, dat al wordt toegepast bij de hoenderkeurmeesterexamens. Hierover zijn de meningen verdeeld en zeker wat kleurslagen betreft moeilijk uitvoerbaar, daar in de praktijk bij verschillende konijnenrassen de kleurslagen toch niet uniform tonen. Als voorbeeld noemt Tonnie konijngrijs; zet een konijngrijze Vlaam, Kleurdwerg en Wener naast elkaar op tafel en je ziet duidelijke verschillen. Het komt in de praktijk voor dat een konijngrijze Wener als haaskleurig wordt beoordeeld en een konijngrijze Kleurdwerg als ijzergrauw. Kleurenkennis is in theorie zonder problemen door elke keurmeester te leren. Dit blijkt ook jaarlijks uit de rassentheorie-examens waarin prima de kleurslag beschreven wordt en men voor bijna alle rassen slaagt. Toch worden er in de praktijk fouten gemaakt. En dat geldt voor meerdere kleurslagen. Het blijft dus heel belangrijk dat een keurmeester in de praktijk bij fokkers van de diverse kleurslagen en rassen op bezoek gaat. Het LOP en de examencommissie blijven nadenken over nieuwe mogelijkheden in de toekomst. Het aantrekkelijk houden van de opleiding zonder de gewenste deskundigheid uit het oog te verliezen, staat hoog in het vaandel van de examencommissie.

Tenslotte

Een woord van dank aan Tonnie en echtgenote Bets voor de genoten gastvrijheid tijdens deze heerlijke zonnige dag. Ik hoop dat dit verhaal bij de lezers, fokkers en liefhebbers in onze hobby tot een positieve kijk op, en groot respect voor, het verantwoordelijke werk van de examencommissieleden en haar secretaris in het bijzonder zal leiden. ●

HET IS EEN
VERRIJKING
VAN DE HOBBY

Bureau van de secretaris.